

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਬਦਲੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਦਮ 'ਤੇ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 43 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 43 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਗਰੇਵਰ, ਜੇ., ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 43 ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਥਿਤ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।" ਮੈਂ ਉਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ, ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸਹਿਮਤੀ ਵਿੱਚ ਹਾਂ।

ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 43(1) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਰ. ਐਨ. ਐਮ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਟੇਕ ਚੰਦ ਜੋ

f'

ਨਿਰੰਜਨ ਦਾਸ ਸਹਿਗਲ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, — ਰਿਜ਼ੈਡੈਂਟਸ

“

1967 ਦਾ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 1 177

27 ਸਤੰਬਰ, 1 ਸਤੰਬਰ 27, 1967

ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ (1872 ਦਾ 1) -ਐਸ. 123 — ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਨਿਯਮ — ਦਾਇਰੇ ਦਾ — ਰਾਜ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੰਡ ਸਹਿਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ, ਕਈ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸੰਸਥਾ, ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ, ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।— ਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ—ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ—ਕੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ —ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ—ਕਦੋਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

— ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ (1950) — ਕਲਾ। 226 ਅਤੇ 311 - ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਦੀ ਗੜਬੜ - ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ

Niranjan Dass Sehgal v. The State of Punjab, etc. (Tek Chanct, J.)

ਨੋਟਿਸ— ਕਦੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ—ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰਮ-ਅੱਡੀ ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ—ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ— "ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ — ਕੀ ਬੋਲਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼—ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ— ਕੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ—ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਹਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚੋਂ- ਕੀ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
Niranjan Dass Sehgal v. The State of Punjab, etc. (Tek Chanct, J.)

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਚਾਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ, ਨਿਆਂਇਕ, ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਪੱਤਰ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਜਿਊਰੀਮੈਨ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਿਸਮ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਹੈ, ਰਾਜ ਦੇ ਭੇਦ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ। ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੇ ਰਿਸੈਪਸ਼ਨ ਤੋਂ ਸਮਾਜ ਜਾਂ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਲਈ ਕੁਝ ਸੰਪੰਨ ਬੁਰਾਈਆਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਡੀਅਨ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ, 1872 ਦਾ S. 123, "ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਣਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਬੂਤ" ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਸਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ। ਰਾਜ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 279, 392, 397 ਅਤੇ 411 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੇਤ ਕਈ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਗਿਆ ਰੋਕਣ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਯੂਕੇ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਗੰਭੀਰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 1955 ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸਨੂੰ ਗਿਆਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ ਪੱਖਪਾਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਰੋਲ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰੇਗਾ, ਐਸ. 123 ਦੇ ਅੰਤਰੀਵ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾ ਕਰੇ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਆਚਰਣ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਰਾਜ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪਵਿੱਤਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਰਵੋਤਮ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅੰਤ ਤੱਕ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਨਤਕ ਅਫਸਰਾਂ ਤੋਂ ਅਤੇ ਵਿਚਕਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਭੇਦ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਆਪਕ ਸਿਧਾਂਤ ਧਾਰਾ 123 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਉਹ ਵਿਧਾਨਿਕ ਨੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਨਕਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦਾ ਭੇਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪੁੱਛੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ, ਫੌਜੀ ਰੱਖਿਆ, ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਸੁਰੱਖਿਆ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ, ਭੇਜਣ, ਮਿੱਟ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੇਰਵੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ, ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਸੀ। ਸ਼ਾਮਲ ਸ਼ਾਤੀ ਜਾਂ ਯੁੱਧ ਦਾ।

ਨੋ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪਣੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਰਾਗ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਬਾਰੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸ ਖਤਰੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਖੁਲਾਸੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੋਣਗੇ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜੀ ਜਾਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਭੇਦ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਟੈਸਟੀ ਮੋਨੀਅਲ ਛੋਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਸਲੀ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੰਬਿਤ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਜਾਂ ਫੌਜੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਗੁਪਤਤਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਦੇ ਗੁਪਤ ਮਾਮਲੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹਟਾਉਣ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਜਿਹੇ ਕੋਈ ਤੱਥ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਠੋਸਤਾ ਨਾਲ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨੂੰ ਵੀ ਟਾਲਦੀ ਹੈ। ਗੁਪਤਤਾ ਦੇ ਪਰਦੇ ਨਾਲ ਢੱਕਣ ਲਈ ਵਪਾਰ ਦੀ ਆਮ ਰੁਟੀਨ ਇੱਕ ਘਿਣਾਉਣੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ" ਜਾਂ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਰੁਟੀਨ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਸਵਾਰਥਾਂ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਗੁਪਤਤਾ ਦਾ ਸੱਦਾ "ਸਿਰਫ਼ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਚੋਰੀ" ਵਿੱਚ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਤੰਗ ਹੈ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਥੋੜੇ ਜਿਹੇ

ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰਲੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਅੰਤਰੀਕ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਕਥਿਤ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਚਮਕਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਪਰਿਪੱਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ 11 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸਦੀ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ:

ਨੋ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੂਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਰੱਖ ਕੇ, ਨਵੀਂ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਸੂਚੀ ਖਰਾਬ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਤਬਦੀਲੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੀ ਉਲਟੀ ਗੜਬੜੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਅਤੇ ਮੌਕਾ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਸ-ਪੋਸਟ ਫੈਕਟੋ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਇਕੁਇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਤੋਪਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਮੈਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਬਦਲਾਵ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ: ਅੱਡੀ ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ (ਦੂਜਾ ਪੱਖ ਸੁਣੋ) ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦ

ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦਾ ਸਾਰ ਨੋਟਿਸ, ਸੁਣਨ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ, ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਨਿਰਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਰ ਐਡਵਰਡ ਕੋਕ, (i) ਵੋਕੋਟ (ii) ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੁਆਰਾ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ; ਅਤੇ (iii) ਨਿਰਣਾਇਕ, ਭਾਵ ਕਹਿਣਾ, ਕਾਲ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨਾ। ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅਤੀਤ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਦੀ ਗੜਬੜੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਲਟਾ ਆਉਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਾਪਣ ਯੋਗ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦੇ ਹੋਏ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਭਾਰੀ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ" ਸ਼ਬਦ ਇੱਕ ਆਰਡਰ 'ਸਪੀਕਿੰਗ 3 ਆਰਡਰ' ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੇ ਸ਼ਬਦ "ਸਾਵਧਾਨ 1 ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ" ਕਮੀ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੀ ਮਿੱਠੀ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਵਿੱਚ ਫੇਰ-ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਖਤਿਆਰੀ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਨੋ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਬਿੰਦੂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਇਸਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੂਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਨਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਉਦੋਂ ਹੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੂਬੇ 'ਤੇ ਚੋਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226, 227 ਅਤੇ 311 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਟੀਓਰੀ, ਮੈਡਮਸ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੁਕਵੇਂ ਰਿੱਟ ਆਰਡਰ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ 1, 2 ਅਤੇ 3 ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਜੇ.ਐਲ.ਜੀ ਉਪਟਾ, ਇੱਕ ਡੀਵੇਕਟ।

ਬੀ.ਐੱਸ.ਡੀ. ਹਿਲੇਨ, ਇੱਕ ਡੀ.ਡੀ.ਓ.ਕੋਟ - ਜੀ ਐਨਰਲ, ਪੀ. ਯੂ.ਐਨ.ਜ਼ੇ.ਬੀ., ਬੀ.ਐੱਸ. . ਹੰਤ, ਐੱਮ.ਐੱਸ. ਹਰਮਾ, ਇੱਕ ਡੀਵੇਕਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਆਰਡਰ ਕਰੋ

ਟੇਕ ਚੰਦ, ਜੇ.—ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226, 227 ਅਤੇ 311 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿੱਟ ਦੀ ਇੱਕ
Niranjan Dass Sehgal v. The State of Punjab, etc. (Tek Chanct, J.)
ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੋ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਉਚਿਤ

ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਂ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਕਿ • ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ * (ਅੰਕਸਰ K ਅਤੇ N ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 1, 2 ਅਤੇ 3। ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਅਸਲ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ, ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰੋਕ ਅਤੇ ਰੁਤਬਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਵੀ ਅਸਲ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਸੂਚੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਇਹ ਵੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਫਾਈਲਾਂ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ 4 ਅਤੇ 5 ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਿਕਾਰਡ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਜੋ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸੀ, ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 1947 ਵਿੱਚ ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਡ ਸੰਭਾਲ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। 1947 ਵਿੱਚ ਗੋਮ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ ਵਜੋਂ 1 ਅਗਸਤ, 1947 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ 80—5—120/5—140 ਰੁਪਏ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਦੇ ਨਾਲ)। ਇਸ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਹਵਾਲਦਾਰ ਵਜੋਂ ਫੌਜ, 11 ਨਵੰਬਰ, 1941 ਤੋਂ 12 ਨਵੰਬਰ, 1946 ਤੱਕ ਪੰਜ ਸਾਲ ਅਤੇ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਲਰਕ। ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜੰਗੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਗਿਣਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਲਾਭ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੀ ਸੀਨੀਅਰਤਾ, ਤਨਖਾਹ ਆਦਿ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ " ਉਹ 29 ਜੁਲਾਈ, 1942 ਨੂੰ ਗੋਮ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਡਿਊਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ 11 ਨਵੰਬਰ, 1941 ਤੋਂ '31 ਮਾਰਚ, 1946, ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਯੁੱਧ ਸੇਵਾ ਲਾਭ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ ਇਕਾਈ ਦਿਨ; ਅਤੇ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਸਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਚਾਰ ਸਾਲ ਜੋੜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 11 ਤਿਮਾਹੀ/ਤਰਚ, 1943 ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ; ਉਸਦੀ ਅਸਲ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ ਇਕਾਈ ਦਿਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ 19 ਮਈ, 1954 ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। 19 ਮਈ, 1954, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ' (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਸੀ) ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਜੰਗੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰਿਆਇਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਦਾ ਨਾਮ 12 ਗੋਮ ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨੰਬਰ 1 ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ 1 ਜਨਵਰੀ, 1946 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਸਥਾਈ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ ਅਸਥਾਈ ਸੀ - ਇਸ ਲਈ, 1 ਜਨਵਰੀ, 1946 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਗੋਮ ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਸਥਾਈ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਵੇਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 18 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1955 ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਰਾਹੀਂ, ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ—ਦੁਬਾਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ,
ਗੋਮ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਨੰਬਰ 4 'ਤੇ, ਇਕ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨੰਬਰ 5 'ਤੇ ਅਤੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ: 4 ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨੰਬਰ 6 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਡੀ ਵਿਚ)।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੋਣ ਗ੍ਰੇਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 120—*8—160/8—200 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1955 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਖੇਡ ਪ੍ਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤਹਿਤ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ "ਸਿਲੈਕਸ਼ਨ ਗ੍ਰੇਡ " ਦੀਆਂ ਦੋ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, 21 ਫਰਵਰੀ, 1957 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣ ਨਾਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਗੋਮ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਗ੍ਰੇਡ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਤਰੱਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। 140—10—200/10—<300 ,—ਵੀਡੀਏ ਅਨੁਬੰਧ F.

27 ਮਈ, 1961 ਨੂੰ, ਇੱਕ ਦਫ਼ਤਰੀ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜਿਸ ਨੂੰ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1955 ਤੋਂ ਸਿਲੈਕਸ਼ਨ ਗ੍ਰੇਡ ਗੋਮ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਉਸੇ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸਥਾਈ ਸਥਾਈ ਚੋਣ ਗ੍ਰੇਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ- ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਅਨੇਕਸਰ ਜੀ ਦੇ

ਵਿੱਚ)।

13 ਸਤੰਬਰ, 1963 ਨੂੰ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ. ਵਿੱਚੋਂ ਚੀਫ਼ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਰ ਆਫ਼ ਫਾਰੈਸਟ, ਪੰਜਾਬ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ * ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ 25 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1960 ਤੋਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇੱਕ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਾਰਨ ਖਾਲੀ ਪਈ ਅਸਾਮੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸ੍ਰੀ ਅਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, - ਅਨੋਕਚਰ ਐਚ ਦੇ ਰਾਹੀਂ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਸਥਾਈ ਅਸਾਮੀ ਨਹੀਂ ਆਈ, ਉਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੀ ਅਤੇ "ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਇਲਾਜ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ।

25 ਸਤੰਬਰ, 1964 ਨੂੰ, ਉਸ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਪੱਟੀ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 140—10—200/10'—300 21 ਫਰਵਰੀ, 1964 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ, —ਅਨੋਕਚਰ I ਦੁਆਰਾ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ- ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਸੀਨੀਅਰਤਾ 6 ਜਨਵਰੀ, 1966 ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ ਸੀ, ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1960 ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੇ ਮਨੋਰੰਜਨ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦਫਤਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ - ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ "ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ" ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਨੰਬਰ 7 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਯੁੱਧ ਸੇਵਾ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਨੂੰ 5 ਵੇਂ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨੰਬਰ 3 'ਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, - ਅਡੋਕਚਰ-

ਐੱਚ.17 ਠੀ

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਉਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਹੁਕਮ ਜਵਾਬਦੇਹ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਾਰਨ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਅੰਤਿਮ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਸੂਚੀ 7 ਮਈ, 1955 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ (ਵੀਡੀਓ ਕਾਪੀ ਐਨੋਕਚਰ ਡੀ) ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਦਾ ਸਥਾਨ 4 ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਥਾਨ 6 ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇੱਕ ਸੀ. ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਪਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 25/26 ਸਤੰਬਰ, 1955 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਇਆ।

ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸੇਵਾ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਬਹੁਤ ਮਾੜਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਅਯੋਗ ਸੀ। ਹੇਠਾਂ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਦੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੱਕਦਾਰ - ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ: -

- (i) ਜਸਵੰਤ ਸਿਫਤਯ 'ਤੇ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 392 ਅਤੇ 397 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵੀ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਟਰਾਇਲ ਲਈ ਸੌਂਪਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ:

ਧੋੜੀ ਦੇ ਕਤਲ ਅਤੇ ਲੁੱਟ-ਖੋਹ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ 'ਤੇ ਕਾਫੀ ਸ਼ੱਕ ਸੀ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

- (ii) ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 379 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੋਰੀ ਦਾ ਜੁਰਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 392, 397 ਅਤੇ 411 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਹੋਰ ਕੇਸ ਵਿਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ "ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ 3.000" ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ ਰੁਪਏ

ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ । 1,000 ਯੁੱਧ ਵੀ ਉਸ ਉੱਤੇ ਥੋਪਿਆ ਗਿਆ। ਅਪੀਲੀ
ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੰਦਿਆਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਦੀ ਧਾਰਾ 408 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.
ਤਹਿਤ ਉਪਰੋਕਤ ਫ਼ੌਜੀ ਨਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਮਦਨੇਸ਼ਕ ਜ਼ਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੀ।
Niranjan Dass Sengal v. The State of Punjab, etc. (1ek Chanct, J.)

I.L.R. Punjab and Haryana

1968(2)*

ਮੁਅੱਤਲ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਦੋਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਵਿਚ; ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਹੱਦ ਵੱਧ ਬਿਆਨ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

(iii) ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਲ 1956-57 ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਸਮੇਤ ਕਈ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਕਰ ਗਿਆ।

*(iv) ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਸਰਕਾਰੀ ਫਾਈਲਾਂ ਤੋਂ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਬਾਰ ਵਿਚ ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਛੁੱਟੀ। 7 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1956 ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 10 ਜੁਲਾਈ, 1956 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਇਸਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ 1 ਸਤੰਬਰ, 1956 ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਸਤੀਫਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 16 ਸਤੰਬਰ, 1956 ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ, ਉਸਨੇ 25 ਜਨਵਰੀ, 1957 ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਭੇਜੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਅਸਤੀਫਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਈ, 1957 ਵਿੱਚ, ਉਸਨੂੰ ਕੇਬਲਗ੍ਰਾਮ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣਾ ਅਸਤੀਫਾ ਡਰਾਅ ਨਾਲ ਕੱਢਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਬਸ਼ਰਤ ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਭਾਰਤ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਉਸਨੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਚਾਰ ਸਾਲ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ। ਉਹ ਛੁੱਟੀ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। 24 ਜੂਨ, 1957 ਨੂੰ, ਜੰਗਲਾਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਰ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕੋਰਸ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਵਾਪਸ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਲੋੜ ਪਈ ਤਾਂ ਉਹ ਹੋਰ ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਰਵੱਈਏ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। 31 ਅਕਤੂਬਰ 1957 ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 18 ਨੂੰ

Niranjan Dass Sehgal v. The State of Punjab, etc. (Tek Chand, J.)

ਨਵੰਬਰ, 1957, ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ 14 ਜਨਵਰੀ, 1958 ਨੂੰ, ਉਸਨੇ ਵਾਧੂ ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ 11 ਮਈ ਨੂੰ 31 ਅਕਤੂਬਰ 1957 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। 1958 ਅਤੇ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਸ ਨੇ ਜਵਾਬ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। 11 ਨਵੰਬਰ, 1959 ਨੂੰ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 31 ਅਕਤੂਬਰ, 1957 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਚੇਤਾਵਨੀ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਹ ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਿਨ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚੀਫ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਰ ਆਫ ਫਾਰੈਸਟ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਛੁੱਟੀ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਅਤੇ ਆਖਰਕਾਰ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ 'ਚ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਲੰਡਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਥਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਸੀ।

- (v) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਹ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸਬੰਧ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਬੱਚਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਰਾਜ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਇਲਜ਼ਮ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਰੋਮ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਦੂਤਾਵਾਸ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ 'ਅਸਾਧਾਰਨ ਤੌਰ' ਤੇ ਮਾੜੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗੰਭੀਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਲੜੀ; ਅਫਸਰਾਂ ਨਾਲ ਖਿੱਚੋਤਾਣ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਮਾੜੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਕਾਮਯਾਬ ਰਿਹਾ। ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਣਉਚਿਤਤਾਵਾਂ ਜੋ ਉਸਨੇ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਸਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ - ਉਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਗਲਤ ਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਮਾਫ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਗੈਰ-ਸੰਜੋਗ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ- ਉਸਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਪਰਦਾ ਸੀ। ਪਾ, ਇੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।
- (vi) ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸਾਲ 1955 ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1960 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਉੱਪਰ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਲਗਭਗ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ ਅਤੇ 6 ਜਨਵਰੀ, 1966 ਨੂੰ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨੰਬਰ 3 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ: ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰ. 5 ਅਤੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ; 1966 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂ 2477 ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰ. 6 'ਤੇ :- ਅਨੇਕਚਰ ਕੇ. ਦੇ ਵਿਡੀਓ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਆਪਣੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਅਤੇ ਗਿਆਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ.

ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਤੀ ਬਦਨੀਤੀ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਚਰਿੱਤਰ ਰੋਲ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨਾਲੋਂ ਵਧੀਆ ਰਿਕਾਰਡ ਸੀ।

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਉਸ ਨਾਲ ਹੋਈ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਦੀ ਕੋਈ ਮਿਆਦ ਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਟੈਸ਼ਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਕੇਸ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਅਸਲ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਿਣਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਮਿਤੀ ਉਹੀ ਸੀ, ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਅਗਲੀ ਵਿਚਾਰ। ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਲਈ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਉਮਰ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਅਲਾਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਿਆਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੁਕਮ 26 ਸਤੰਬਰ, 1955 ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਸੈਕਟਰੀ ਟੈਰੀ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਗੇਮ ਵਾਰਡਨ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

"ਵਿਸ਼ਾ: ਗੇਮ ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਦੀ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਸੂਚੀ।

ਹਵਾਲਾ ycur ਸਮਰਥਨ ਨੰਬਰ 3526, ਮਿਤੀ 2 ਜੁਲਾਈ, 1955।

ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਗੇਮ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਸੰਦਰਭ ਅਧੀਨ ਤੁਹਾਡੇ ਸਮਰਥਨ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਭੇਜੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵੀ ਕੀਤੀ ਕਿ:

"ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਗਿਆਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਵਾਨਗੀ ਕਿਉਂ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ; ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇੰਨੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਜਾਂ ਆਧਾਰ।"

ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 309 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਵਿਧਾਨਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ (ਪੰਜਾਬ ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ

Niranjan Dass Sehgal v. The State of Punjab, etc. (Tek Chand, J.)

ਪ੍ਰੋਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ, ਕਲਾਸ III ਸਰਵਿਸ ਰੂਲਜ਼, 1959) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਗਣਨਾ ਅਸਲ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਮਿਤੀ ਉਹੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਤਨਖਾਹ ਜਾਂ ਉਮਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ।

ਅੱਗੇ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਕਦਮ ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਵੇ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਅਤੇ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਸੂਚੀ ਦੀ ਮੁੜ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਿਵੇਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਮਿਤੀ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1960 ਨੂੰ 1955 ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ (ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਾ ਕਯੂ) ਇੱਕ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

6 ਜਨਵਰੀ, 1966 (ਅਨੈਕਸਰ ਕੇ) ਦੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੰਗਲਾਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੰਚਾਲਕ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 7 ਜਨਵਰੀ, 1966 (ਅਨੈਕਸਰ ਐਲ) ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਾਈਲਡ ਦੇ ਰੈਂਕ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਲਾਈਫ, 21 ਫਰਵਰੀ, 1957 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਹਤਰ ਦਾਅਵੇ ਸਨ। ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸਨੂੰ - ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਉਂ-

“ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਉਸੇ ਮਿਤੀ ਤੋਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, 21 ਫਰਵਰੀ, 1957 ਤੋਂ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ (ਚੋਣ ਗ੍ਰੇਡ) ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਪ੍ਰੋਮੋਸ਼ਨ ਲਈ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ।”

ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਇਹ ਨੋਟਿਸ 1966 ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੌਂ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਲਈ, ਮੁਦਈ ਨੇ 27 ਜਨਵਰੀ, 1966 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕੀਤੀ, - ਅਨੁਬੰਧ ਐਮ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਡਿਪਟੀ ਸੈਕਟਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਜੁਬਾਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ 7 ਅਕਤੂਬਰ, 1966 ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, - ਅਨੁਸੂਚੀ ਐਨ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਕੇ ਰੁਪਏ ਦੇ ਗ੍ਰੇਡ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 140—10—200/10—300 21 ਫਰਵਰੀ, 1957 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਐਨ ਡੀ ਸਹਿਗਲ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ, ਸਿਲੈਕਸ਼ਨ ਗ੍ਰੇਡ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 120—8—180—8—200। ਇਹ ਵੀ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵਸੂਲੀ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੋਈ ਬਕਾਇਆ ਅਦਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੁਕਮ (ਅਨੈਕਸਚਰ ਐਨ) ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ, ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਕਮ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ-ਅਨੈਕਸਚਰ ਕੇ ਅਤੇ ਐਨੈਕਸਚਰ N ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਜ਼

ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਅਸਲ ਦਰਜੇ ਅਤੇ ਰੁਤਬੇ 'ਤੇ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸਲ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਕੋਰਟ ਸੀਡਬਲਯੂ 2477 ਆਫ 1966 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰਤ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ 2 ਅਤੇ 3 ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਬਦਲੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸਨੇ ਜੰਗਲਾਤ ਦੇ ਚੀਫ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਰ ਨੂੰ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਜੰਗੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕਾਪੀ, '— ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਾ R ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ 25 ਜਨਵਰੀ, 1966 ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, —ਅਨੇਕਚਰ ਐੱਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦੀ ਇਹ ਮੰਗ ਸੀ। ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ; ਅਤੇ ਡੀ- ਪਾਰਟਮੈਂਟ ਉਸ ਨੂੰ ਜੰਗੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੈਮੋ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਦਾਇਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ 24 ਜੁਲਾਈ, 1967 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 151, ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਫਾਈਲ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਜੁੜੀਆਂ ਰੀਕਾਰਡਾਂ ਵੀ। ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

Niranjan Dass Sehgal v. The State of Punjab, etc. (Tek Chand, J.)

ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਇਸ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ 26 ਜੁਲਾਈ, 1967 ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਐਸ. ਗਰੇਵਾਲ, ਵਿਕਾਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ, ਸਰਕਾਰ, ਪੰਜਾਬ, ਵਿਕਾਸ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ (ਜੰਗਲਾਤ) ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰੀ) ਦਾ ਇੱਕ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ। ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

“ਮੈਂ, ਜੰਗਲਾਤ ਅਤੇ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਵਜੋਂ, ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਇੰਚਾਰਜ ਹਾਂ। ਮੈਂ * ਸਬੰਧਿਤ ਫਾਈਲਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਅਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਅਧਿਕਾਰਤ ਰਿਕਾਰਡ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਅਤੇ ਸਹੀ ਕੰਮਕਾਜ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸਲਈ, ਮੈਂ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 123 ਦੇ ਅਧੀਨ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬੰਧਿਤ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਕਤ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਜੋ ਕਿ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।' ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਹੁਣ ਵਿਧਾਨਿਕ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਬੂਤ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਚਾਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਪੱਤਰ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਹੈ; ਸਿਆਸੀ, ਨਿਆਂਇਕ, ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ। ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਜਿਊਰੀਮੈਨ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਿਸਮ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਹੈ, ਰਾਜ ਦੇ ਭੇਦ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ।

ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਰਿਸੈਪਸ਼ਨ ਤੋਂ, ਸਮਾਜ ਜਾਂ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸੰਪੰਨ ਬੁਰਾਈਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਇੰਡੀਅਨ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 123 ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦੀ ਹੈ "ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਅਣਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਬੂਤ" ਨੂੰ ਸਬੰਧਿਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ। ਮੂਲ ਸਵਾਲ ਹੈ,,

ਕੀ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 279, 392, 397 ਅਤੇ 411 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੇਤ ਕਈ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਰੋਕਣ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਯੂ.ਕੇ. ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਗੰਭੀਰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 1955 ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਗਿਆਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ; ਅਤੇ ਅੱਗੇ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਬੇਲੋੜੀ ਅਹਿਸਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਉਸਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਰੋਲ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰੇਗਾ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ? ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੀ ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਧਾਰਾ 123 ਅਧੀਨ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ? ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਆਚਰਣ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਰਾਜ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਰਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪਵਿੱਤਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇੰਸੂਲੇਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ? ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੀ ਸਰਵਉੱਚ ਲੋੜ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅੰਤ ਤੱਕ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਕਨੂੰਨ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਨਤਕ ਅਫਸਰਾਂ ਤੋਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਭੇਦ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ - ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਆਪਕ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 123 ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਉਹ ਵਿਧਾਨਕ ਨੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਵਹਾਰ ਬਾਰੇ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ - ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੁੱਦਾ ਸੀ - ਅਜਿਹੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਾਜ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ, ਇਹ ਨਿਰਪੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੀ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ? ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦਾ ਭੇਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਪੁੱਛੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨੀਤੀਆਂ, ਫੌਜੀ ਰੱਖਿਆ, ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇ ਕਾਰਜ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਫੜੇ ਗਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ, ਡੇਸ ਪੈਚ, ਮਿੰਟ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੇਰਵੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਨਿਰਣਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਜਾਂ ਯੁੱਧ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ,

ਕਿਸੇ ਹਾਈ ਜਮਾਤ ਦੇ ਨੌਕਰ ਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਬਾਰੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸ ਖ਼ਤਰੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਫੌਜੀ ਜਾਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਭੇਦ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਪੱਤਰ ਛੋਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਸਲੀ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੰਬਿਤ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਜਾਂ ਫੌਜੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਗੁਪਤਤਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੋ ਰਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਦੇ ਗੁਪਤ ਮਾਮਲੇ ਹਨ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਉਸ ਉੱਚ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਨਿਆਂਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਕਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਵਿਗਮੋਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹਟਾਉਣ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕੋਈ ਵੀ ਤੱਥ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਠੋਸਤਾ ਨਾਲ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨੂੰ ਵੀ ਟਾਲਦੀ ਹੈ। ਵਿਗਮੋਰ ਨੇ ਨਿਰੀਖਣ ਵੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਗੁਪਤਤਾ ਦੇ ਪਰਦੇ ਨਾਲ ਢੱਕਣ ਲਈ, ਵਪਾਰ ਦੀ ਆਮ ਰੁਟੀਨ ਇੱਕ ਘਿਣਾਉਣੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ" ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਸਵਾਰਥ ਜਾਂ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਰੁਟੀਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ, "ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਮਝਾਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ, ਜ਼ੁਲਮ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁੱਖ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ।" ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਫਲੋਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਗ ਕਰਨ ਯੋਗ ਸਨ, ਵਿਗਮੋਰ ਨੇ ਦੇਖਿਆ:

"ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਗੁਪਤਤਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਇੱਕ 1 ਅੱਖਰ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕਦੇ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, - ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਪਾਤਰ ਜੋ ਉਦੋਂ ਹੀ ਉੱਨਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਅਣਜਾਣ ਹਿੱਤ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਤੱਥ ਜੋ ਇੱਕ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।"

ਬੀਮਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਗੁਪਤਤਾ ਦਾ ਸੱਚਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ "ਸਿਰਫ਼ ਧੋਖਾ ਅਤੇ ਚੋਰੀ" ਲਈ ਉਧਾਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ,—'

"ਇਹ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਤਕਨੀਕੀ ਫਾਇਦਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਬੂਤ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ"।

ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੰਮੀ ਕੋਟੀਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਕਾਰ, ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਵਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਮੰਨਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਤੰਗ ਹੈ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, — ਵਿਗਮੋਰ ਐਂਡ ਐਵੀਡੈਂਸ, ਵਾਲੀਅਮ VIII, ਸੈਕਸ਼ਨ 2378 ਏ.

ਗੈਬਨਸਨ ਬਨਾਮ ਸਾਊਥ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੇ ਰਾਜ (1) ਵਿੱਚ, ਕੁਝ ਵਿਭਾਗੀ ਅਫਸਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਚਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ "ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ" ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਣਕ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੀ ਗਈ ਕਣਕ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਟੇਲਰ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ "ਨਿਯਮ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਚਿੰਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਉਸ ਵਸਤੂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ"। ਲਾਰਡ ਬਲੈਨੇਸ਼ਬਰਗ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਨਿਯਮ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਗੁਪਤ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਨ ਜੋ ਇਕੱਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੈਰ-ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੇ ਦੇਖਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ—

"ਸੱਚੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰਾਖੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਖਾਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਾਊਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦਾ ਪੱਖਪਾਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਪੱਖ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ 'ਜਨਹਿਤ ਦਾ ਸਾਦਾ ਓਵਰ-ਸੂਲ ਸਿਧਾਂਤ' ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ. ਕ੍ਰਾਊਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਜੋਸ਼ੀਲੇ ਚੈਪੀਅਨ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਉਲਟ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਲੈਣ ਲਈ ਪਰਤਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਕ੍ਰਾਊਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਅਵਾ ਕਠੋਰ ਅਤੇ ਅਨੁਚਿਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਇੱਕ

(1) 1931 ਏ.ਸੀ., 704.

Niranjan Dass Sehgal v. The State of Punjab, etc. (Tek Chand, J.)

ਉਲਟ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰਕ ਦੇ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਜੋ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਿਸਮਤ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਰਨ ਹੈ-ਇੱਕ; ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਤੀ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰੂ ਹੋਣ ਲਈ। (੭੧੬)।

ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਪਾਰਕ ਸਨ ਅਤੇ ਲਾਰਡ ਬਲੈਨੇਸ਼ਬਰਗ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਮੰਤਰੀ-

"ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਖ਼ਤਰੇ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਦੂਰ ਦੇ ਕੁਝ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਾਜ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ"।

ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਨੁਕੂਲ ਹਨ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਮੌਹਨ ਸਿੰਘ ਬਾਠ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (2) ਵਿੱਚ, ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ:

"ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਰਥਾਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਕੋਤ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਮਾਮਲੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਸਕੋਤਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹ ਖ਼ਤਰਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਗੈਰ-ਉਤਪਾਦਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਅਨੁਮਾਨ ਕੱਢ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

ਭਾਲਚੰਦਰ ਦੱਤਾਰਾਯ ਬੂਬਨੇ ਬਨਾਮ ਚਨਬਾਸਾਪਸਾ ਮੱਲੱਪਾ ਵਾਰਡ (3) ਵਿੱਚ, ਬੈਚ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਸਮਾਜ ਜਾਂ ਜਨਤਾ ਲਈ ਕੁਝ ਜਮਾਂਦਰੂ ਬੁਰਾਈ ਦੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। . "

(2) ਏਆਈਆਰ 1940 ਲਾਹੌਰ 217

(3) ਏਆਈਆਰ 1939 ਬੰਬ 237.

ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ:

“ਪਰ ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਜੁੜਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਰਾਜ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ। ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਸਰਕਾਰੀ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਸੰਚਾਰ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਸਮਝਦਾ ਹੈ।

K

ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਾਇਗੀ ਮਾਨਸਿਕ ਜਾਂਚ ਪੱਤਰ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ - *ਹਰਬੰਸ ਸਹਾਏ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ* (4), *ਡੀ. ਵੈਸਟਨ* ਅਤੇ *ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੀਰੀ ਮੋਹਨ ਦਾਸ* (5)। *ਇਬਰਾਹਿਮ ਸ਼ੈਰਿਫ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਹੋਰ* (6)।

ਚਮਾਰਬਾਗਵਾਲਾ ਬਨਾਮ ਪਰਪੀਆ (7) ਵਿੱਚ ਭਗਵਤੀ, ਜੇ. , ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 123 ਨੂੰ ਐਨੀਮਾਡਵਰਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਨੇ ਕਿਹਾ:

'ਰਾਜ ਦਾ ਮਾਮਲਾ' ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਰਾਜ ਦੇ ਦੂਜੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੱਕ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਹਰ ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਤਰਕਪੂਰਨ ਹੱਦ ਤੱਕ ਧੱਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਗੈਰ- ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਐਕਟ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 123 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਕੀ ਹਨ, ਇਸਲਈ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਇੱਕ ਸੁਰਾਗ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। - *(ਰੋਬਿਨਸਨ ਬਨਾਮ ਸਾਊਥ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਸਟੇਟ)* (1)।

- (4) 16 ਸੀ.ਡਬਲਯੂ. ਨੰ. 31.
- (5) ਐਚ.ਐਲ.ਆਰ.ਆਰ. 40 ਕੈਲ. 898 (918)।
- (6) ਏਆਈਆਰ 1936 ਨਾਗ 25.
- (7) ਏਆਈਆਰ 1950 ਬੱਬ 230.

ਡਕੰਨ ਬਨਾਮ ਕੈਮੇਲ ਲੈਰਡ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, (8) ਵਿੱਚ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ , ਭਗਵਤੀ, ਜੇ., ਨੇ ਕਿਹਾ: -

"ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਹੀ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਿੱਥੇ ਖੁਲਾਸਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਚੰਗੇ ਕੂਟਨੀਤਕ ਸਬੰਧਾਂ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ।"

Niranjan Dass Sehgal *u.* The State of Punjab, etc. (Tek Chand, J.)

ਲੇਡੀ ਦਿਨਬਾਈ ਦਿਨਸ਼ਾਅ ਪੇਟਿਟ ਬਨਾਮ ਡੋਮਿਨੀਅਨ ਓਜ਼ ਇੰਡੀਆ (9) ਵਿੱਚ ਚਾਗਲਾ, ਸੀਜੇ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"ਜੇਕਰ, ਇਸ ਲਈ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਜਨਤਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੋਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੇਗੀ ਜੇਕਰ ਸਹੂ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਰ ਬਿਆਨ ਅਸਪਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਤ ਅੱਖਰ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਉਸਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਹ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਗਵਰਨਰ ਜਨਰਲ ਇਨ ਕੌਂਸਲ ਬਨਾਮ ਐਚ ਪੀਰ ਮੁਹੰਮਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ। ਖੁਦਾ ਬਕਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ (10), ਖੋਸਲਾ, ਜੇ., ਨੇ ਕਿਹਾ:

"ਮੈਂ 'ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ' ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਾਂਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਪੱਖਪਾਤੀ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ, ਜਾਂ ਚੰਗੇ ਕੂਟਨੀਤਕ ਸਬੰਧਾਂ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹਨਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ-ਜੁਲਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਸਕਾਉਂਟ ਸਾਈਮਨ ਦੁਆਰਾ ਡਕੰਨ ਬਨਾਮ ਕੈਮੇਲ ਲੈਰਡ ਅਤੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।
ਕ., ਲਿਮਟਿਡ (8)।

ਕਪੂਰ, ਜੇ., ਨੇ ਦੋਖਿਆ:

"ਪਰ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ - ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ - ਇਹ ਹੈ ਕਿ

(8) 1942 AC 624

(9) ਏਆਈਆਰ 1951 ਬੱਬ 72.

(10) AIR1950 EP 228.

ਖੁਲਾਸਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਚੰਗੇ ਕੂਟਨੀਤਕ ਸਬੰਧਾਂ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਹੀ ਕੰਮਕਾਜ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 123 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਝਾਅ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਾ ਹੋਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰਲੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਅੰਤਰੀਵ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਦੇਸ਼ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਥਿਤ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਫੁਪਾਉਣਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਚਮਕਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਪਰਿਪੱਕ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਗਿਆਰਾਂ ਸਾਲਾਂ (1955-1968) ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ, ਉਸਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮੈਂ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਫੈਸਲਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਸੂਚੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 1947 ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ , ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, - 19 ਮਈ, 1954 ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦੀ ਕਾਪੀ (ਅਨੇਕਚਰ ਸੀ)। ਇਸ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨੰਬਰ 4 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵੇਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮਿਸਟਰ ਫਲੈਚਰ, ਸਕੱਤਰ, ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ, 10 ਮਈ, 1955 ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ , — ਅਨੇਕਚਰ ਡੀ. ਵੇਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਨੰਬਰ 2. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰ. 4 ਅਤੇ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੰ. 8 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਿਸਟਰ ਫਲੈਚਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀਨੀਆਰਤਾ 'ਤੇ 8 ਜਨਵਰੀ, 1988 ਤੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਸੂਚੀ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ 6 ਜਨਵਰੀ, 1966 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਕੋ)। ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ 1980 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ ਦੀ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਸੂਚੀ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਫ ਐਗਰੀ ਕਲਚਰ, ਪੰਜਾਬ, ਲਾਹੌਰ, ਨੰਬਰ 367/1133-11, ਮਿਤੀ 20 ਜੂਨ, 1947 ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲਾਇਆ ਗਿਆ

, Niranjn Dass Sehgal v. The State of Punjab, etc. (Tek Chand, J.)

ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰ: 7 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਜੰਗੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਲਾਭ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਨੰ: 5 ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਨੰ: 3 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ, ਨਿਯਮਾਂ ਨੇ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ; ਦੂਜਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ। ਉਸ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ 26 ਸਤੰਬਰ, 1955 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, - ਮੈਜੇਰਡਮ ਦੀ ਕਾਪੀ (ਅਨੈਕਸ਼ਰ Q); ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਲਈ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਦਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜਿਸ ਨੂੰ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1955 ਤੋਂ ਸਿਲੈਕਸ਼ਨ ਗ੍ਰੇਡ ਗੇਮ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਉਸੇ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸਥਾਈ ਸਥਾਈ ਸਿਲੈਕਸ਼ਨ ਗ੍ਰੇਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਵ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1955, 9 ਜੂਨ, 1959 ਦੀ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, - ਅਨੁਬੰਧ ਜੀ।

ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਹ ਦਰਸਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਹੁਕਮ ਸਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਬੀਆਈ ਸੇਵਾ 11 ਨਵੰਬਰ, 1941 ਤੋਂ ਗਿਣੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਫੌਜ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਹੋਇਆ ਸੀ, - ਅਨੁਸੂਚੀ ਬੀ ਵਿਚ। ਉਸ ਨੂੰ 12 ਨਵੰਬਰ, 1946 ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਅਤੇ ਦੋ ਦਿਨ ਦਾ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਅਤੇ ਚਾਰ ਸਾਲ, ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ ਇੱਕੀਸ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਹ ਦਰਸਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ 11 ਨਵੰਬਰ, 1941 ਤੋਂ 16 ਸਤੰਬਰ, 1942 ਨੂੰ ਜੁਆਇਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਗਿਣੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਮੁੱਖ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ 6 ਜਨਵਰੀ, 1966 (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ K) ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਉੱਪਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਬੁਰਾ ਸੀ।

7 ਜਨਵਰੀ, 1966 (ਅਨੈਕਸਚਰ ਐਲ) ਨੂੰ ਜੰਗਲਾਤ ਦੇ ਚੀਫ ਕੰਜਰਵੇਟਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ "ਵਿਸ਼ਾ: ਰਿਵਰਸ਼ਨ" ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ ਦੇ ਰੈਂਕ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 21 ਫਰਵਰੀ, 1957 ਅਤੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ ਦੀ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸਦੀ ਤਰੱਕੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ

ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਵਜੋਂ ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

“ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਸੇ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ (ਸਿਲੈਕਸ਼ਨ ਗ੍ਰੇਡ) ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 21 ਫਰਵਰੀ, 1957, ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ ਵਜੋਂ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਸ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ 1 ਜੂਨ 1955 ਨੂੰ ਸਿਲੈਕਸ਼ਨ ਗ੍ਰੇਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੁਪਏ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ 'ਤੇ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 120—8— 160/8—300 ਫਿਜ਼ਲੇਮ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1955 ਤੋਂ, —ਅਨੇਕਚਰ ਦੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦੇ ਗ੍ਰੇਡ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਗੇਮ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 140—10— 200/10—300, —ਵੀਡੀਏ ਐਨੈਕਸਰ ਐੱਫ. 7 ਜਨਵਰੀ, 1966 ਦੇ ਅਨੁਬੰਧ ਐਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ, ਰਿਵਰਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਰਸਮੀਤਾ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ 6 ਜਨਵਰੀ, 1966 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਕੇ) ਦੁਆਰਾ ਪਰੋਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਮਦਨ ਲਾਈ ਬਨਾਮ ਦਿ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (11) ਵਿੱਚ ਸਿੰਗਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਪਰੀ ਮੈਟੀਰੀਆ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਆਪਣੀ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਗਰੇਵਰ, ਜੇ., ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:

"ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਸਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੀਆਂ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਨੌਕਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਆਪਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

Niranjan Dass Sehgal v. The State of Punjab, etc. (Tek Chand, J.)

ਚਾਰ ਕਲਰਕਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦਾ ਸਨਮਾਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸੰਭਾਵੀ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਯੁਕਤ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ।

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਮੈਸੂਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ *ਈਵੀ ਸੇਸ਼ਾਦਰੀ ਬਨਾਮ ਮੈਸੂਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ* (13) ਵਿੱਚ ਆਇਆ। ਐਚ. ਹੋਬੇ ਗੌੜਾ, ਸੀ.ਜੇ., ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ 1957 ਦੀ ਸੂਚੀ ਦੀ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਕਈ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਿਰਫ ? ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 1957 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਹਾਇਕ ਟੈਕ ਇੰਜੀਨੀਅਰਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ-ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਸੂਚੀ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੀ ਸੂਚੀ 1963 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁੜ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ। ਨਾ ਹੀ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਜਵਾਬੀ - ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਆਪਕ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੈ

(13) ਏਆਈਆਰ 1966 ਮੈਸੂਰ 31.

ਸੂਚੀ ਦੇ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਦੂਜੀ ਸੂਚੀ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 1963 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੂਜੀ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਆਰਜ਼ੀ ਅੰਤਰ-ਰਾਜ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਜਾਂ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਸੂਚੀ ਉਸਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ।"

ਉੱਤਰੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਡਾ. (ਮਿਸ) ਬਿਨਾਪਾਨੀ ਦੇਈ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (14) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ:

“ਸਾਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਿਆਂ ਦੀ ਮੂਲ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡਰ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਾਜ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਜਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰਤਾ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ। ਸਾਡੇ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ।”

ਮੈਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਸੂਚੀ ਦੀ ਸੋਧ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੀ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਰੱਖ ਕੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਉਲਟਾਉਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਵਿੱਚ ਵਿਗਾੜ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸਦੀ ਬਦਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਸ-ਪੋਸਟ ਫੈਕਟੋ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਇਕੁਇਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ

1 ਆਰਡਰ ਦੁਆਰਾ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ (ਅਨੇਕਸ਼ਰ K) ਅਤੇ ਨੋਟਿਸ (ਅਨੇਕਸ਼ਰ L) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਉਲਟਾਉਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਲੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨਾਲੋਂ ਆਪਣੀ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕਈ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਦਿਖਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(14) A.I.R. 1967 SC. 1269.

ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅੱਡੀ ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ (ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸੁਣੋ) ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿਗੜਦਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦਾ ਸਾਰ ਨੋਟਿਸ, ਸੁਣਨ ਦਾ ਦੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ, ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਨਿਰਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਰ ਐਡਵਰਡ ਕੋਕ (i) ਵੋਕੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ!; (ii) ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ: ਅਤੇ (iii) ਨਿਰਣਾਇਕ, ਭਾਵ ਕਹਿਣਾ ਹੈ। ਕਾਲ, ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ. ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅਤੀਤ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਹਰ ਸਮੇਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਭੀਖਨ ਬੋਝਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (15) ਵਿੱਚ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਲਾਗੂ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ' ਅਤੇ ਇਹ, ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਘਾਤਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਕਿ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਦੇ ਵਿਗੜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਵਰਸ਼ਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਮਾਪਣਯੋਗ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ (ਅਨੈਕਚਰ ਐਮ) ਦੁਆਰਾ 27 ਜਨਵਰੀ, 1966 ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ 7 ਅਕਤੂਬਰ, 1966 (ਅਨੈਕਸਰ ਐਨ) ਦਾ ਹੁਕਮ 'ਸਪੀਕਿੰਗ ਆਰਡਰ' ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸ਼ਬਦ "ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ . . ." ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਰਡਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਕੋਈ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ 'ਸਪੀਕਿੰਗ ਆਰਡਰ' ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ "ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ" ਸ਼ਬਦ ਕਮੀ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੰਨੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਨਾਲ ਕਾਫੀ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਮੈਂ ਜਵਾਬੀ ਡੈਂਟ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਿੱਠੀ ਇੱਛਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ ਬਦਲੇ।

ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਗਲਤ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਗਲਤ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਤਾਕਤ ਹੈ; ਸਮੇਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਐਨ. ਦੇਵਸਹਾਯਮ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ (16) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਈਪ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਵਧੀਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼, ਪੰਜਾਬ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (17), ਦੁਆ. ਜੇ. ਬੈਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਯੋਗ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਗਲਤ ਅਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵੀ ਇਹ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗਲਤੀ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਗਲਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਕਾਰਨ ਸੀ, ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪੀਟਰਸਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਅਤੇ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕੋਈ ਵਿਆਪਕ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਵਿਆਪਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ।

ਰੋਜਰ ਬਨਾਮ ਕੰਪਟੋਇਰ 'ਡੀ' ਐਸਕੋਮਪਟੇ ਡੀ ਪੈਰਿਸ (18), ਡੁਆ. ਜੇ. ਵਿਚ ਕੇਰਨਜ਼, ਐਲ.ਸੀ. ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਨੇ ਕਿਹਾ:

"ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਜੇ ਮੈਂ ਅਜਿਹਾ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਅਤੇ ਬਦਲ ਕੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਰਨ ਲਈ। ਸਿਰਫ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਖੋਜਣ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ।

ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਨਿਆਂਇਕ ਅਤੇ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਥਾਈ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦੇ ਇੱਕ ਠੋਸ ਤੱਤ ਅਤੇ ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ ਕੁਧਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਲਈ ਗੈਰ-ਅਨੁਮਾਨਤਤਾ, ਜਿਸ ਲਈ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਨਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਹਾਂ।

(17) I LR (1964) 1 ਪੁੰਜ. 665=A.I.R. 1964 ਪੁੰਜ 249 (FB)

(18) (1871) 3 ਪੀਸੀ 465 (475)

(16) ਏਆਈਆਰ 1959 ਮੈਡ. 1.

ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ। ਜੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਇੰਨੀ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇੰਨੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ।

Niranjan Dass Sehgal v. The State of Punjab, etc. (Tek Chand, J.)

ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਲਈ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲੰਮੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਇਦ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਬਿੰਦੂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਇਸਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪੂਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। . ਭਾਵੇਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਸੀ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਉਦੋਂ ਹੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੂਬੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਬਚੇਗੀ।

ਅਜਿਹੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਛੱਡ ਕੇ ਉਸਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਕੁਇਟੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਵਿਭਾਗੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਸਿਧਾਂਤ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। (*ਗੁਰਸੇਵਕ ਸਿੰਘ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ*) (19)।

ਐੱਮ.ਐੱਲ.ਚੇਪੜਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (20), ਨਰੂਲਾ, ਜੇ., ਨੇ ਦੇਖਿਆ : .

“ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਲਾਭ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਕਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਯੋਗ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ। . ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੋ ਸੀਵਿਯਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹਨ।

ਟੀ

ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, 7 ਅਕਤੂਬਰ, 1966 ਨੂੰ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਹੁਕਮ (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਐਨ) 21 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ।

(19) ਏਆਈਆਰ 1954 ਪੈਪਸੂ 129.

(20) 1967 ਮੱਜੂਦਾ ਐਲ ਜੇ. 351.

ਫਰਵਰੀ, 1957, ਅਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਨੌਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 25 ਸਤੰਬਰ, 1964 ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਜੋਂ 21 ਫਰਵਰੀ, 1964 (ਅਨੈਕਸਚਰ I) ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਪੱਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਪਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸ੍ਰੀ ਬੀ.ਬੀ. ਦੇ ਹਸਤਾਖਰਾਂ ਹੇਠ, ਦਫ਼ਤਰੀ ਹੁਕਮ ਨੰ. ਡਬਲਯੂ.ਐਲ./28/ਸੀਸੀਐਫ, ਮਿਤੀ 6 ਜਨਵਰੀ, 1966 (ਅਨੈਕਸਚਰ ਕੇ) ਅਤੇ 7 ਅਕਤੂਬਰ, 1966 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਵੇਹਰਾ, ਸਕੱਤਰ, ਸਰਕਾਰ, ਪੰਜਾਬ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ)। ਮੈਂ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਆਰਡਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਰ.ਐਨ.ਐਮ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਟੇਕ ਚੰਦ ਜੇ.

ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

- ਬਨਾਮ

ਚੀਫ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ) ਯੂਨੀਅਨ ਟੈਰੀ -
ਟੈਰੀ ਆਫ਼ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

1967 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 1400

ਅਕਤੂਬਰ 30, 1967

ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ—ਕੀ ਟੈਕਸੀ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ—ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਨਿਯਮ (1939)- ਨਿਯਮ 7.12 (2), 7.13 ਅਤੇ 7.22(1)— "ਪਰਮਿਟ"—ਦਾ ਅਰਥ—ਕੀ ਅਕਵੀਸੀਨ ਦਾ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਸ਼ਬਦ—“ਸਕੁਏਟਰ”—ਦਾ ਅਰਥ—ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸ ਵਿਚ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1939 ਦੀ ਧਾਰਾ 76 ਪਾਰਕਿੰਗ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪਾਰਕਿੰਗ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਜ਼ਰਮਾਨਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 7.22 ਸਟੈਂਡਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, **ਏ** .